

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΥ ΤΗΝ ΓΡΑΦΕΙ Ο ΣΟΥΡΗΣ

Χίλια όκτακόσα κι' ένεννηνταέξη,
στέφανον λαχάνων ή πατρίς δς πλέξη.

Δωδέκατος ό χρόνος είναι
κι' έδρα μας πάλιν αι 'Αθήναι.

Δεκατρείς μηνός 'Απρίλην,
έκλαψαν έχθροι και φίλοι.

Πεντακόσα σαράντα κι' έννιά
και τής δόξης μουγκοίς' ή γωνιά.

Δαδ' πήχες κάσσα μοναχά σ' έχώρεσε και σένα
τόν γίγαντα—ώϊμένα !

'Στά χέρια σέ τόν 'Ατλαντα σ' έβγάλαν απ' τή θύρα
τήν μαυροφορεμένη,
τή θύρα, που άόρατη τής δόξας ή πορφύρα
τήν έχει στολισμένη.

Οί μύριοι που ξεπέταγαν πόνου παλμοί για σένα
δέν 'μπόρεσαν—ώϊμένα !—
'στο στήθος, π' ώνειρεύτηκε κι' έπόθησε μεγαλα,
ζωής να χύσουν στάλα.

Να 'δ ή μετάνοια, δάκρυα, λαχτάρα και λατρεία,
και να χαρή ή καρδιά του,
που πικραμένη επάγωσε 'στην άχαρη εξορία
σ' άγκάλιασμα θανάτου.

Να 'δ ή γή, που δέχτηκε τό πυρ, τή δύναμή του,
τή μεγαλοφυία,
— περίλυπη άλλ' εύγνώμονη ν' άνοίγη 'στο κορμί του
άγκάλη τρισαγία.

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ

**Φασουλῆς καὶ Περικλέτος,
ὁ καθένας νέτος σκέτος.**

Φ.—Τὸν ἔφεραν 'στὸν Πειραιᾶ μ' ἐμπορικὸ βαπόρι,
ποῦχε σημαία, Περικλῆ, κατὰμαυρὴ 'στὴν πλώρη.
Τὸ πρᾶγμα σὰν παράξενο κι' ἀλλόκοτο μ' ἐφάνη
κι' ἐρώτησα περίεργος τὸν Μπάριμπα Δεληγιάννη:
«Μπάριμπα, γιατί δὲν ἔστειλες πολεμικὸ κανένα;»
κι' ἀπήντησε σ' ἐμένα:
«ὦ κύριέ μοι Φασουλῆ,
μὴ μὲ σκοτίζετε πολὺ,
κι' μάθετε, παρακαλῶ, σεῖς ὅλ' οἱ λιμαδόροι
ὅτι, καθὼς γνωρίζω, ἐνὸς μονάχα Γάλλου
μετέφερε τὰ κόκκαλα πολεμικὸ βαπόρι,
ἦγουν τοῦ Ναπολέοντος, ἐκείνου τοῦ Μεγάλου.»

Τέτοια μούπε παραδᾶ,
ἐγὼ δ' εἶπα πρὸς ἐκεῖνον:
«ἔκαμες πολὺ καλᾶ,
καπετάνιε τῶν Ἑλλήνων.

Κι' ἂν ἐστέλλατε καράβι,
δι' αὐτὸν κατεσπυσιμένως,
τ' ἤθελε νὰ καταλάβῃ
ὁ Τρικούπης πεθαμμένος;

Κι' ὁ μέγας κι' ὁ μικρὸς
ὅταν εἶναι πιά νεκρός,
ξέρομε, κύρ Θεωρῆ,
πῶς νὰ νοιώσῃ δὲν 'μπορεῖ
ὅ,τι χάρι κι' ἂν τοῦ κἀνης,
κι' ἄδικα τὸν κόπο χάνεις.

Ἐάν ἦτο ζωντανὸς
κι' ὅπως ἄλλοτε τρανός,
θὰ σοῦ 'λέγαν πῶς οφείλεις
κάθε Μοῖρα νὰ τοῦ στείλῃς.

Μὰ πὲς καὶ σύ, βρὲ Περικλῆ, 'στους ἄλλους ποῦ δὲν ξέρουν
τὰ ρήματα τὰ σεβαστὰ τοῦ σεβασμοῦ στόματος,
πῶς ὅλα τὰ πολεμικὰ μονάχα μεταφέρουν
τὸν Μέγαν Ναπολέοντα καὶ τοὺς πιστοὺς τοῦ κόμμματος.
Κι' ὁ Θεωράκης ἔμαθα τὰ τυπικὰ πῶς ἄφησε
κι' 'στοῦ νεκροῦ τὴν ἀδελφὴν πῶς δὲν ἐτηλεγράφησε,
κι' εἶπα «χάρᾶ 'στὸν Θεωρῆ, χάρᾶ 'στὸν Δεληγιάννη,
'ποῦ τὰς τυπικότητας ἀφῆκε τὰς γελοίας,
κι' οὐτ' ἓνα τηλεγράφημα δὲν ἐπίασε νὰ κἀνῃ
καθὼς ὁ Δίλκε, Τσαμπερλαίν, κι' ὁ Πρίγκηψ Οὐαλλίης.»
Καὶ μούπαν τὸν Πρωθυπουργὸν πιστῶς πῶς ἐμιμήθη
κι' ὅπως αὐτὸς ἐξέχασε τὰ χρέη τὰ συνήθη
κι' ὁ κύρ Ἀλέκος ὁ πολὺς ὁ μὲ τὰ μπαρμπετόνια,
ποῦ τὸν Τρικούπη 'καθίζε 'στ' ὀλόχρυσο τᾶμάξι,
καὶ τοῦκανε τὸν ἀμαξῆ σὲ περασμένα χρόνια
καὶ βάρδα 'μπρὸς ἐφώναζε, μὴ βρέξῃ καὶ μὴ στάξῃ.

Κι' εἶπα ἀτέτοις διπλωμάτης
κι' Αὐλικὸς ἀριστοκράτης,
ποῦ διαμάντι θ' ἀπομείνῃ
τῆς Κορώνας, ὅπως λέν,

εἰμπορεῖ ποτὲ νὰ γίνῃ
μιμητὴς τοῦ Τσαμπερλαίν;»

Κι' ἔμαθ' ἀπὸ κάθε στόμα
πῶς κι' ὁ Βασιλεὺς ἀκόμα
ἔστειλε μὲ σοβαρὸ
τηλεγράφημα ξερό.

Καὶ 'στὸν Σέρβο τὸν ἀχμάκη
εἶπε λόγια σοβαρά
πῶς τὸν 'πότισε φαρμάκι
ὁ Τρικούπης μιὰ φορὰ.

Κι' εἶπα «τάχα τί σημαίνει
τέτοιος λόγος φοβερός;
ὦ Κορῶνα πικραμένη,
'πὲς μας τὰ λεπτομερῶς.

Ἀρχισε καὶ σὺ νὰ λὲς
τὰ φαρμάκια, Βασιλῆα,
καὶ τῆς πίκραις τῆς πολλαῖς,
ποῦχες πιῇ μὲ τὴν Ἑλῆα,
νὰ τῆς μάθωμε κι' ἐμεῖς
οἱ ταχύποδες δρομεῖς.

Ἐλα 'πὲς μας τί συμβαίνει,
ὦ Κορῶνα πικραμένη,
γὰ ν' ἀκούν κι' οἱ πατριῶται
τοὺς καύμους σου καὶ τοὺς πόνους...
Ἐμεῖς ξέρομε πῶς τότε
'στους πικροὺς ἐκείνους χρόνους
ἦπιες τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα
κι' εἶδες ἀγαθὰ μεγάλα.

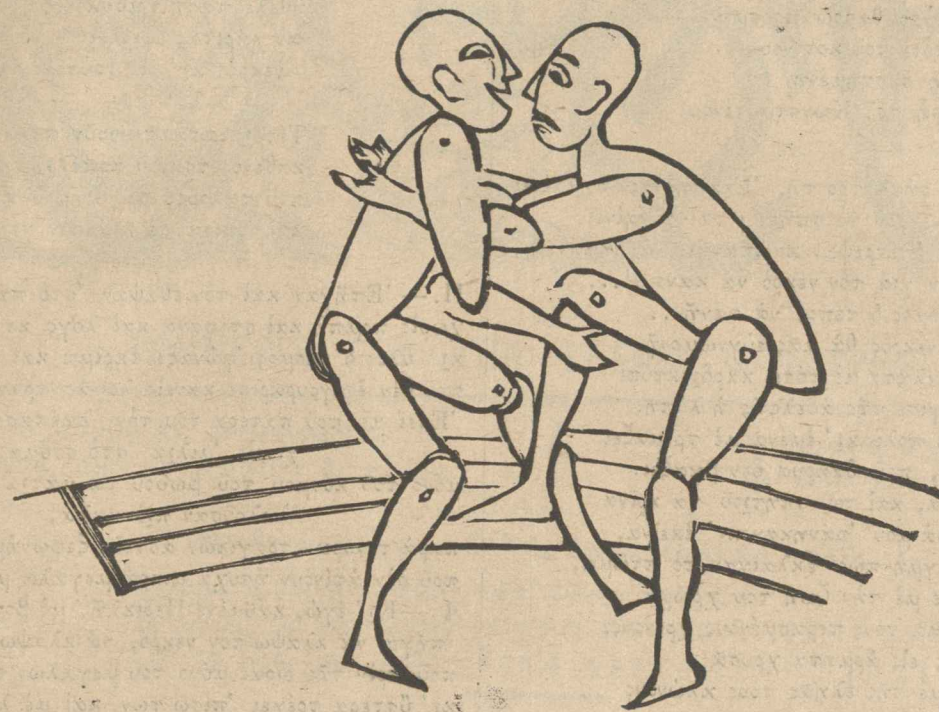
Κρῖμα νὰ μὴ σοῦ χάριση
ὁ Τρικούπης πρὸ πολλὰ,
κρῖμα νὰ παραγνωρίσῃ
τόσα χρέη μας 'ψηλά.

Ἐνα δῶρον ζηλευτὸν
δὲν ἀπέκτησες καὶ σὺ,
ἀδικήθης κι' ἀπ' αὐτὸν,
Κορωνίτσα μας χρυσῇ.

Κι' ὅσοι πρέπει νὰ σοῦ κἀνουν
ἓνα κι' ἄλλο σου χατῆρι,
προσπαθοῦν νὰ σὲ πικράνουν
μὲ πικρότατο ποτῆρι,
κι' ἀπ' αὐτὸν κι' ἐκεῖνον μένει
ἡ Κορὼν' ἀδικημένη.

Ἐλα 'μίλα μὲ τὸ στόμα
πικραμένου Βασιλῆα...
Ξέρεις τοῦ νεκροῦ τὸ πτώμα
πῶς δὲν ἔχει πιά 'μιλιά.

Τὴν Αὐλὴν κι' αὐτὸς ἡδίκηε
καὶ γιὰ τοῦτο τᾶδιχο

Πάλι δρὸ φαμφαρῶνων
κατόπιν τῶν Ἀγῶνων.

νὰ τὸν φέρουν μὲ καίκι
ἔπρεπε ψαράδικο.

Σάτισε μὲ τὸ Στάδιον κι' ὁ νέος Κωνσταντῖνος
καὶ νὰ δοῦσῃ προσπάθων μὲ τοῦτο τὴν Ἑλλάδα,
ἐξέμας 'στὴ φούρια τοῦ πῶς 'πέθανε κι' ἐκεῖνος,
ποῦ μιὰ φορὰ τοῦ 'χάρισε τὴν δόλια Μανωλάδα,
κι' οὐτ' ἓνα τηλεγράφημα δὲν ἔστειλε 'στὰς Κάννας
ὁ τῶν Ἀγῶνων κατ' αὐτὰς τὴν δόξαν ἐξουφάνας.
'Ἄλλως τε καταγίνεται, βρὲ Περικλῆ, μὲς 'στ' ἄλλα
κι' εἰς σύνταξιν ἐπιστολῆς περισπουδᾶστου μάλα,
καὶ ταύτην τὴν ἐπιστολὴν, ὡς διαδίδουν θρύλοι,
πρὸς τὸν Ἀβέρωφ στέπτεται μὲ πρῶτον νὰ τὴν στείλῃ.

'Στὴν κάμαρά του μόνος κλεισμένος
κι' ἀπὸ στεφάνους βεβαρυμένος,
κατεπειγόντως τὸ γράμμ' ἀρχίζει,
κι' ὅλο καὶ γράφει κι' ὅλο καὶ σχίζει,
καὶ τρέχ' ἡ πένα σὰν νᾶναι βέλος,
ἀλλὰ τὸ γράμμα δὲν πέρνει τέλος.

Κι' αὐτὸ τὸ γράμμα διαβρυλλεῖται
ὡς κομψοτάτη λογοτεχνία,
κι' ὅλοι 'ρωτοῦνε οἱ συμπολίται
σὲ σπῆττα, δρόμους καὶ καφφενεῖα
πότ' ἐπὶ τέλους θ' ἀποσταλῇ
ἢ πρὸς Ἀβέρωφ ἐπιστολή.

Π.—Καὶ τί νὰ γράφῃ τάχατε;

Φ.— Πολὺ μ' ἐνδιαφέρει,
μὰ τὸ περιεχόμενον κανένας δὲν τὸ ξέρει,
κι' οὔτε γνωστὸν, ὡς φαίνεται, πρὸς τὸ παρὸν θὰ γίνῃ
καὶ σκοτεινὸν μυστήριον δι' ὅλους θ' ἀπομείνῃ.
'Εν τούτοις μάθε, Περικλῆ, πῶς ἐν σπουδῇ μεγάλη
καὶ 'στὸν Ἀβέρωφ κότινος ἀειθαλὴς ἐστάλη,
ἀποκοπὴς ἐξ ἱεροῦ τῆς Ἀλτῆως πεδίου,
γὰ νὰ τὸν εἰκονίσῃ 'ψηλά 'στὴν κάμαρά του,
καὶ νὰ θυμάται κάποτε τὴν δόξαν τοῦ Σταδίου
καὶ τὸν παρὰ ποῦ 'ξώδεψε γιὰ τᾶσπρα μάρμαρά του.

Κι' ἂν 'στῆς δόξης τὴν πλημμύραν
ὅλοι κότινον ἐπῆραν
τὰ κεφάλια τῶν νὰ στέψουν
δίχως δῆρα νὰ 'ξωδέψουν.

Κι' ἂν 'στὰς σήμερον ἡμέρας
ἦτ' ὁ κότινος τὸ γέρας
ὅλων τῶν ἐπιτροπῶν,
σοῦ κι' ἐμοῦ καὶ τῶν λοιπῶν.

Ἄλλ' ὁ κλάδος τῶν Ἀγῶνων
'στὸν Ἀβέρωφ πρέπει μόνον,
ἐπειδὴ μὲ τὸν παρὰ τοῦ
τὸν ἐπῆρε... γιὰ χάρα του.

Καὶ 'στὸ μέλλον πιθανόν,
ὅπως βεβαιόγουν τόσοι,

πρὸς χαρὰν τῶν Ἀθηνῶν
ἀκριβῶς νὰ τὸν πληρώσῃ.

Καὶ γι' αὐτὸ θερρῶ προσμένει
μὲ τὸν κλάδον τοῦ κοτίνου
νὰ τοῦ πάῃ συστημένη
κι' ἡ γραφὴ τοῦ Κωνσταντίνου.

Π. — Βρεῖά βρεῖά τὸ σήμαντρο τῆς Ἐκκλησίας σημαίνει
καὶ τόσος κόσμος 'στοῦ νεκροῦ τὸ σπῆτι μπαينوθαίνει.

Φ. — Ἀλήθεια!... πῶς ἐπέτρεψαν καμπάναις νὰ σημάνουν,
τέτοιχ τιμὴ πῶς ἄφησαν γιὰ τὸν νεκρὸ νὰ κάνουν!...

Π. — Τόσον πολὺ μεγάλθυμος ὁ τέπος νὰ φανῇ...
γι' αὐτὸ βεβχίως κι' ὁ νεκρὸς θὰ μᾶς εὐγνωμονῇ.

Φ. — Ἐπῆγα καὶ τὸν 'φίλησα μὲ τόσο καρδιοκτύπι
καὶ τὴν καρδιά μου 'ράγισε τῆς ἀδελφῆς ἡ λύπη,
κι' ἀπὸ τῆς λύπαις πρὸ πολὺ κι' ἐμένα μὲ τρομάζει
ἐκεῖν' ἡ θλίψις ἡ βουβή, ποῦ δάκρυα δὲν βγάζει.

Ἐπῆγα καὶ τὸν 'φίλησα, καὶ τοῦ σπητιῦ τὰ κρῖνα
σὰν μαραμμένα καὶ ξερά μου 'φάνηκαν κι' ἐκεῖνα,
κι' ἐνόμισα γιὰ μιὰ στιγμή πῶς ἐκλαιγαν τὸ πτώμα,
ποῦ μιὰ φορὰ τοὺς ἔδινε μὲ τὴν ζωὴ του χρώμα.
Δὲν ξέρω πῶς 'θυμήθηκα τοὺς περασμένους χρόνους,
ὅταν ὁ γαῦρος θρίαμβος εἰς ἄρματα χρυσὰ
στεφανωτὸς ἐδιόβαινε μὲ τῆς ἐλθῆς τοὺς κλώνους
σκορπιζώντας 'στὸν νικητὴ στεφάνια περισσά.

Θυμήθηκα γιὰ μιὰ στιγμή μὲ μάτι βουρκωμένο
καὶ τοῦ νεκροῦ τὴν ἀδελφή,
ὅποταν μὲ χαρὰ κρυφὴ

ἐπρόσμενε τὸν ἀδελφὸ χρυσοστεφανωμένο.

Θυμήθηκα χωρὶς φίλᾶ καὶ κτύπημα 'στὸν ὦμο

πῶς ἔτρεχαν ἀκράτητοι νὰ τὸν ἀκούσαν ὅλοι,

θυμήθηκα γιὰ μιὰ στιγμή κι' αὐτὸν ἐδῶ τὸν δρόμο

πῶς μὲ τῆς νίκης τοὺς πυρσούς λαμπρὸς ἐφεγγαδόλει.

Θυμήθηκα καὶ τῆς Ἑλῆς, τὰς ἐσχάστα τραγουδία,

τὸν λόγο τὸν βροντόφωνο, τὸν λόγο τὸν μαγνήτη,

τῆς εὐωδίας, ποῦ 'σκορπιζαν καμκρωτὰ λουλουδία,

τὰ πανηγύρια τῆς χαρᾶς, ποῦ βούιζε τὸ σπῆτι,

τὰς ἐπισκέψεις τῆς Αὐλῆς, τοῦ Θρόνου τὸ μειδίαμα,

τῶν φίλων τοὺς λιθανωτοὺς, τοῦ πλήθους τὸ θυμίαμα,

ὅλη τὴν δόξα, ποῦ γενᾶ τῆς ἀρετῆς τὸ κάλλος,

ποῦ σκύβει 'μπρὸς τῆς κι' ὁ μικρὸς, ποῦ σκύβει κι' ὁ μεγάλος,

ὅλη τὴν δόξα, ποῦ γενᾶ γοργὸς κι' ἀκμαῖος νοὺς,

ὅλη τὴν δόξα, ποῦ κινεῖ σὲ φθόνους ταπεινοὺς,

θυμήθηκα γιὰ μιὰ στιγμή τὰ χρόνια τὰ παλιά,

ποῦ κάθε χέρι διχλεκτὸ 'βαστοῦσε τὴν Ἑλᾶ,

καὶ τῆς ἐλπίδες τῆς κρυφαῖς, ποῦ μέσ' σ' αὐτὸ τὸ δῶμα

ἐπρασινολουλούδιζαν παρθενικαῖς ἀκόμα,

καὶ μέσα μου 'βλαστήμησα χίλις φορὰς τὸν χρόνο,

ποῦ δὲν ἀφίνει τίποτα, παρὰ τὴν πίκρα μόνον.

Π. — Κι' ἐγὼ τὸν ἐκλαψά πολὺ,
μὰ τώρα πιά, ποῦ δὲν 'μιλεῖ
κι' ἐκλείστηκαν τὰ χεῖλη του,
ἐβγήκαν ὅλοι φίλοι του.

Καὶ κάνουν ὅτι κλαῖνε

γι' αὐτὸν ἀπρηγόρητα,

καὶ τοὺς ἀκοῦς νὰ λένε

πῶς ὅλα του τ' ἀπόρητα

τὰ ξέρουν ἕνα κι' ἕνα,

μὰ δὲν τὰ λέν σ' ἐμένα.

Μὲ τὰς γνώμας των καὶ μόνον
ἐκυβέρνα τόσον χρόνον,
κι' ἂν τὸν ἄφιναν οἱ φίλοι
ἤθελε πατῆ τριβόλου,
διὸ χάριτας ὀφείλει
ὁ νεκρὸς κι' εἰς τοὺτους ὅλους.

Τέτοιχ τσαμπουνοῦν πολλοί,
καθενὸς τρανοῦ κοπέλιχ,
ποῦ τὰκούς, βρε Φασουλῆ,
καὶ πικρὰ σὲ πιάνουν γέλοιχ.

Π. — Ἐπῆγαν καὶ τὸν ἔθαψαν 'στὸ πατρικὸ τοῦ μνημῆματος
χωρὶς πομπὴ καὶ στέφανα καὶ λόγο κανενός,
κι' ὅλος ὁ κόσμος 'φώναξε «κρίμα καὶ πάλι κρίμα,
ποῦ δὲν ἐφιγουράρισε κανεὶς λογᾶς τρανός.»
Ἐκεῖ μὲ τοῦ πατέρα του τὸν 'σκέπασαν τὸ χῶμα
χωρὶς 'μιλιὰ 'στὸ στόμα,
μόνο τοῦ κόσμου τοῦ βωβῶ τὰ μάτιχ τὰ θολὰ
'μιλοῦσαν πρὸ καλά,

πικρὰ τερόρων τραγικῶν ἀστεῖα ξεφωνήματα,
ποῦ δὲν ἀφίνουν ἡσυχὰ μικρὰ μεγάλα μνημῆματα.

Φ. — Κι' ἐγὼ, καὶ μὲν Περικλῆ, μὲ βογγητὸ 'στὸ σπῆτι
'πῆγα νὰ κλάψω τὸν νεκρὸ, νὰ κλάψω καὶ τὸ πλῆθος,
ποῦ πρὶν τῆς ὥρας μόνο του μεγάλων τάφους σκάβει
κι' ὕστερα τρέχει 'πίσω των καὶ μὲ λυγμούς τοὺς θάβει
τὸ πλῆθος, ποῦ τῶν ἐκλεκτῶν τὰ στήθη φαρμακώνει
καὶ κάθεται 'στοὺς τάφους των καὶ τοὺς μοιρολογεῖ,
ποῦ κάθε Κλέων σὰν μαρὸ μὲ λόγια τὸ φουσκάνει,
τυφλὸ τὸ σέρνει 'πίσω του καὶ τὸ δημαγωγεῖ.

Τὸ πλῆθος τὸ δαιμόνιον,
τὸ κύπτον πρὸ τῶν ταινιῶν,
ἀμείβον δὲ μὲ κώνειον
τοῦ Σωφρονίσκου τὸν υἱόν.

Τὸ πλῆθος τὸ μινόμενον, ποῦ μ' ἕνα μόνο χάδι
παραληρεῖ καὶ μ' ἕξαψιν χοροπηδᾷ Δεξιόση,
τὸ πλῆθος τὸ θυμώσιον, ποῦ καὶ τὸν Μιλτιάδην
τὸν στέλλει μὲς 'στὰ σιόδερα τῆς φυλακῆς νὰ σβύσῃ.

Π. — Πάει, τὸν 'θάψαμε κι' αὐτὸν μαζί μὲ τοὺς μεγάλους
ἀφοῦ τὸν ἐδοξάσαμε μὲ τόσα μεγαλεῖα,
καὶ τῶρ' ἄς προσπικήσωμε νὰ φάμε καὶ τοὺς ἄλλους
γιὰ νὰ 'μπορέσῃ γρήγορα νὰ δρᾷς ἡ Βασιλεία.

Πάει, τὸν 'θάψαμε κι' αὐτὸν
τὸν ἄνδρα μᾶς τὸν ζηλευτόν,
ἀλλ' ὅμως τὸ κεφάλι μᾶς δὲν πρέπει νὰ κτυπᾷμε
καὶ χαίροντες ἄς πᾶμε
τοῦ κήπου τοῦ Βασιλικοῦ ν' ἀκούσωμε τὰν δῶνι,
ποῦ τὸς ὠραῖα φάλλει,
καὶ τώρα δύναμις, παιδιὰ, νὰ φάμε τὸ Κορδόνι
καὶ τὴν μυρτίδα τοῦ Ράλλη,
καὶ τότε νὰ σκεπασώμεν μὲ κροκωτὴν πορφύραν
τῶν προσφιλῶν σαρὰφιδῶν καὶ μεσιτῶν τὴν σπείραν.

Π. — Πάει, τὸν 'θάψαμε κι' αὐτὸν
τὸν ἄνδρα μᾶς τὸν ζηλευτόν,
κι' ἐγὼ σκυφτὸς ἐσίμωσα 'στὸ τιμημένο μνημῆμα
κι' ὅταν σὲ τοῦτο 'βρόντησε τῆς κάσας του τὸ ξύλο,
μογάχος ἐψιθύρισα τοῦ Σολωμοῦ τὴν ρίμα:
«νὰν' ἐλαφρὸ τὸ χῶμα σου σὰν τῆς ἐλθῆς τὸ φύλλο.»

Τῶν Παίδων ἡ Διάπλασις τὸ Περιοδικόν
ἐντὸς ὀλίγου ὧρᾶς τὸν ἐκδίδει Παίδων,
κι' αὐτὸ τὸ χρησιμώτατον κι' ἐπέραιστον βιβλίον
συνέγραψε Γρηγόριος Θεοτόπουλος ὁ πάνυ
πρὸς χρῆσιν πάντων τῶν μικρῶν καὶ πάντων τῶν Σχολίων
κι' ἡ γλῶσσα καθενὸς παιδιοῦ θὰ γίνεταί ῥοδάνι.